

מסורת הש"ס

כמגנדה. כמזה ברעועה שמחיל מן הכתפים ומזה והוכך למטה: **אינו מזה על הכפורים**. על גגה אלא כנגד עוביה ולא היו דמים נוגעין בה: **כשואו מזה**. אחת למעלה מזדד גג ידו למטה ומזה כלפי למעלה וכשהוא מזה השבע למטה פניו אחת גבוהה ואחת נמוכה הימנה וכוין נפולת לארך: **מאז הני מילי**. דליתו מזה על הכפורים אומן שמים אחת של מעלה כפר ואחת של מעלה כשעיר גג הג הכפורים ממש: **לא יאמר למטה בשעיר**. לא יאמר ולפני הכפורים היינו למטה כשעיר דכמיז ביה והוא אומן על הכפורים ולפני הכפורים דלא נריך דסוף סוף גמר ממטה דפר שזרי לא פירש בו כמה הזות ולפני ליה לקמן ממטה דפר דכמיז ביה ולפני הכפורים זיה שבע פעמים וכוין דסוף סוף גמר מנייה לישוקן קהל מנייה וליגמיה לכולה מילתא דמטה דשעיר ממטה דפר דלימקוש להדעי דכמיז ועשה את דמו כאשר עשה לנס הפר ודשלמת למעלה דידיה אלתיערך דמפורש בו אחת דכמיז והוא אומן על הכפורים ואומן חדא ומעלה וצמלה דפר לא פירש אחת: **למה נאמר**. למטה דשעיר לאקושי ליה מעלה דשעיר ולומר על הכפורים כלפני הכפורים מה לפני דלאו ממש נוגע בכפופת דהא לפני על הארץ משמע אף על גב דלא ממש נוגע בכפופת אלא נענין סיהא מזדד ידו למטה:

הוציאו לו פרק המישי יומא

אלא אי אמרת שמעיה דפר לאקושי בו. ואם תאמר ומלך דאחת למעלה דפר לא נגע אלימא מתיקש דשעיר דלקמן והא שעיר גופיה גמר בהיקשא דתיקש על לפני דבר הלמד בהיקש אינו חזר ומלמד בהיקש וי"ל גילוי מילתא הוא דעל דהכא כדחם אי נמי כיון דאשמך דעל דשעיר לאו דווקא דלשעין נמי גבי פה על לפני:

מפני תעריבת חובה בנדבה. אל תערובת חובה בנדבה לכה לתימא שיקח מקלת מנותח רחל ומקלת ממותה לאה ויקריב בשביל לאה דלפטר דכל אחת לזרחה מעומיה לעלמא ונומנת בשופר וכן עשין לרבנן דרבי יהודה דשניא דלהו שפירות לא לגמרי מוכיז מותקין כל לוקח מכל זכור קן אחד מקריב כל קן וקן לש מי שהוא:

מפני תעריבת חובה בנדבה. אין להקשות לומר אישכא לא היו שפירות לגמרי מפני התערבות אלא לחובה תקנו שפירות ד"ל דלגמרי נפשי ועוד דיימין שלא היו מקריבין נדבה ימים רבים שלא היה המזבח נטל וזמך קן היו שומרים מעות הנדבה להכי זכירי שופר אל חובה יכולין להקריב לאלתר: קיין

אחת למטה בשעיר כמה והריני דן נאמרו דמים למטה בפר ובשעיר שבע או כלך לדרך זו נאמרו דמים למטה בשעיר או כלך לדרך זו נאמרו דמים למטה בשעיר מה למעלה בשעיר אחת אף למטה בשעיר אחת נראה למי דומה דנין מטה מטה ואין דנין מטה מלמעלה אדרבה דנין גופו מגופו ואין דנין גופו מעלמא תלמוד לומר ויעשה את דמו כאשר עשה לדם הפר שאין תלמוד לומר כאשר עשה ומה תלמוד לומר כאשר עשה שיהיו כל עשיותיו שוות כשם שלמטה בפר שבע כך למטה בשעיר שבע למדנו כמה למטה בפר ובשעיר שבע למעלה בפר איני יודע כמה והריני דן נאמרו דמים למעלה בשעיר ונאמרו דמים למעלה בפר מה למעלה בשעיר אחת אף למעלה בפר אחת או כלך לדרך זו נאמרו דמים למטה בפר ובשעיר דמים למטה בפר מה למטה בפר שבע נראה למי דומה דנין מעלה מלמעלה ואין דנין מעלה ממטה אדרבה דנין גופו מגופו ואין דנין גופו מעלמא תלמוד לומר ויעשה את דמו כאשר עשה שאין תלמוד לומר כאשר עשה ומה ת"ל כאשר עשה שיהיו כל עשיותיו שוות כשם שלמטה בפר שבע כך למטה בשעיר שבע למדנו בשעיר אחת כך למעלה בפר אחת: אחת אחת ושתים אחת ושתים:

ותחף שופר כשופר ויקריב ממעות שופר המזבה נדבה או משל נדבה חובה ומיפקל שהחובה אחת לתשאת ואחת עלולה והנדבה כולן עולות ואין מעשה עולה ומעשה חטאת שיון ליה

ובענין נדבה בכפרת. נוסח אחר מן פני כמשה אף על על כמשה ופירושה כדרך הראשונה. ודחינו האי כפי אמת למטה דשעיר לאקושי. ויסדנו שאין זה למעלה משה. לא כהו ולא כהו שהקישן הכהוב זה [לזה]. ולמה בא למטה דפר ללמד שכל מקום שנאמר פני קדמה הוא. ואינו אלא פני הכורח ממש. אלא אי אמרת למעלה דפר להקשה ולומר כי כל מקום שכתוב בו על. למעלה משה הוא. וכל מקום שכתוב בו לפני. למטה משה הוא. ותרווייהו על נוסח של משה ככה למד זה מהו כמו שאמרנו למטה דשעיר לפה לי. אלא ודאי למטה להקישא. ועברה הליכה כי כל ההזאות במקום אחד. והכל בקרקע. תי' והוא אותו על הכפרת וכו'. ודייקון דיקרא קרא מכתבים אותו. דלא היה צריך ליה אותו ש"מ כי הוא אחת כלכר מין ממונ למעלה. והנה מצאנו מפורש בשעיר למעלה הוא אחת, ושכחנו למטה בפר שבע הוא, ושכחנו ולפני הכפורים זיה שבע פעמים. ונבירי מהררי דהא הקישן הכהוב בו עז ועשה את דמו כאשר עשה לדם הפר שיהיו כל עשיותיו שוות. שכם על משה בפר זו. כך למטה בשעיר זו. וכסם שלמעלה בשעיר אחת. כך למעלה בפר אחת ושפוטו אחת כולה.

ויבא ת"ר אחת, אחת ואחת, אחת ושתיים בו. כולי עלמא הואה ראשונה צריכה להיכנסת עם כל אחת ואחת. מאי עמא, ר' אלעזר אומר כבי שלא ימעה. ר' יוחנן אומר מן הנהרה. מאחר שכתוב והוא באצבע על פה הכפרת קומה, לא היה צריך לכתוב ולפני הכפורים זה שבע פעמים, ואין ידעין רבזאות קא משתני קרא. יז רכתוב רבזאנא למד לה. למד על ההוא ראשונה שצריכה להיכנסת עם כל אחת ואחת מאי בניייהו ואמרינן איכא בניייהו ולא מנה אחת ראשונה עם כל אחת ואחת ולא עשה. ל"ר אלעזר ידא ידא חובה, ל"ר יוחנן לא עשה כלום. ויצא והניחו על כן השיטו כ"ר. תן התם ר' יהודה אומר לא היה שפירות לקיני חובה מפני התערבות. ואוקימנא תעריבת חובה בנדבה.

תורה אור השלם

1. וקחט את שיעיר
2. ולקח מדם הפר והזה באצבעו על פני הכפרת קדמה ולפני הכפרת יז שבע פעמים על הזרוע והקרא את דמו

מובא רש"י

כמגנדה. סמלי כ"ד המטה גלגלית. וכן למטה מן. שאין מטה נחמק אלא, ואין מלף כל נדבה ל' ויעיר. וכו'. ובמ"ד בפי' ס"ד. וה' בה אב. וזו כנה הקביה כל מהלך לכל מי שמעריב קדמים כן ב' ס"ד דהיא מי כתיב קדמה (מזבח כ"ד).

תוס' ישנים

כ"ד כי אחיה וכו' כי אחיה. וכן נגזר ההקדש פעמים שתיים חזקו חזקו המזבח ופועמיה אצבעו. וישנו על הולאה ראשונה שצריכה מנין. מפרש נמי מכתבים שבע פעמים ולא כתיב שבע טעם עמוע משמע ליה כס טעם א"י עשה כחחית ואומן ריב"ז דכתיב אחי למשעי שם אל מעלה למטה על ליה שבע על מטה יזא טעמה ויכלול האלה ראשונה ככלל אלו נאמרו שבע על מטה ויחול למטה ראשונה שצריכה שנים ולוא אחרתיה להפקוק ויחול על שניה מחמת שלמטה אחת: וי"ל א"ל הכי עריב ליה כס טעם ויכלול האלה ראשונה ככלל אלו שבע דלמטה ויזנה עד ל' ואל אחי למשעי י"ל דהא לא אפטר דלמטה להפקוק מחמת שלמטה מחוץ ל' ואל מחוץ מ' וי"ל משמע כירושלמי דנכר הוא ל"ר ויחן מן של ע"ד א"ר ועוד ל' שני צמיתו החלו מחוץ שבעה מחמת צריכה למדן על כתיב שיעריב שאין ל' למטה עד שמינה אלא עד ששעו וראשונה מניה עם שתי של ע"ד ע"ד א"ר י"ל דהא שפירות לקיני חובה. כשאר קרינתו ל' נדבה לא היה צריך לומר של ע"ד שפירות שבר כיון שכל נדבה שיעין מקויה אחי יכול ליה ליהניס כד כן קאנט ל' קרינתו מנחי תעריבת חובה בנדבה. וי"ל כתיב עלמה עמא אחת

תעריבת חובה בנדבה. אל תערובת חובה בנדבה לכה לתימא שיקח מקלת מנותח רחל ומקלת ממותה לאה ויקריב בשביל לאה דלפטר דכל אחת לזרחה מעומיה לעלמא ונומנת בשופר וכן עשין לרבנן דרבי יהודה דשניא דלהו שפירות לא לגמרי מוכיז מותקין כל לוקח מכל זכור קן אחד מקריב כל קן וקן לש מי שהוא:

תעריבת חובה בנדבה. אל תערובת חובה בנדבה לכה לתימא שיקח מקלת מנותח רחל ומקלת ממותה לאה ויקריב בשביל לאה דלפטר דכל אחת לזרחה מעומיה לעלמא ונומנת בשופר וכן עשין לרבנן דרבי יהודה דשניא דלהו שפירות לא לגמרי מוכיז מותקין כל לוקח מכל זכור קן אחד מקריב כל קן וקן לש מי שהוא:

ובענין נדבה בכפרת. נוסח אחר מן פני כמשה אף על על כמשה ופירושה כדרך הראשונה. ודחינו האי כפי אמת למטה דשעיר לאקושי. ויסדנו שאין זה למעלה משה. לא כהו ולא כהו שהקישן הכהוב זה [לזה]. ולמה בא למטה דפר ללמד שכל מקום שנאמר פני קדמה הוא. ואינו אלא פני הכורח ממש. אלא אי אמרת למעלה דפר להקשה ולומר כי כל מקום שכתוב בו על. למעלה משה הוא. וכל מקום שכתוב בו לפני. למטה משה הוא. ותרווייהו על נוסח של משה ככה למד זה מהו כמו שאמרנו למטה דשעיר לפה לי. אלא ודאי למטה להקישא. ועברה הליכה כי כל ההזאות במקום אחד. והכל בקרקע. תי' והוא אותו על הכפרת וכו'. ודייקון דיקרא קרא מכתבים אותו. דלא היה צריך ליה אותו ש"מ כי הוא אחת כלכר מין ממונ למעלה. והנה מצאנו מפורש בשעיר למעלה הוא אחת, ושכחנו למטה בפר שבע הוא, ושכחנו ולפני הכפורים זיה שבע פעמים. ונבירי מהררי דהא הקישן הכהוב בו עז ועשה את דמו כאשר עשה לדם הפר שיהיו כל עשיותיו שוות. שכם על משה בפר זו. כך למטה בשעיר זו. וכסם שלמעלה בשעיר אחת. כך למעלה בפר אחת ושפוטו אחת כולה.

א' מן העין ואל"כ ש"ל ישנה הוא השלם דנור נפיש. (ב) ז' ל' חובת. (ג) ז' ל' פ'.

א' מן העין ואל"כ ש"ל ישנה הוא השלם דנור נפיש. (ב) ז' ל' חובת. (ג) ז' ל' פ'.